

Asia: VN/21641/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset huomiot esitysluonnoksesta

Vaasan yliopiston ylioppilaskunta (VYY) kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta. Suomi tarvitsee kansainvälistä osaamista osaajapulan ratkaisemiseksi, ja meidän nähdäksemme osa näistä lakimuutoksista heikentää merkittävästi Suomen kilpailukykyä opiskelijamarkkinoilla ja lisää epätasa-arvoa opiskelijoiden välillä. Esitetyt muutokset lukuvuosimaksuihin ja apurahoihin sekä kirjaukset lukuvuosimaksun kiertämisestä eivät nähdäksemme vahvista suomalaisen korkeakoulutuksen veto- ja pitovoimaa.

Positiivisena esityksessä näemme muutokset koskien esimerkiksi tilauskoulutuksia.

Lausunnonantajan näkemykset koskien hakemuksen käsittelymaksun palauttamista

VYY ei kannata hakemuksen käsittelymaksun palauttamista, mutta meidän näkemyksemme mukaan pienikin käsittelymaksu palvelee esityksen tarkoitusta "harkitsemattomien hakemusten" välttämiseksi. Mikäli maksu otettaisiin käyttöön, toivoisimme, että se olisi matalampi kuin naapurimaissa (Ruotsi, Tanska). Maksuttomuus tai mahdollisimman pieni maksu kannustaisi EU ja ETA -maiden ulkopuolelta tulevia opiskelijoita valitsemaan Suomen naapurimaidemme sijaan ja näin vahvistaisi Suomen asemaa opiskelijamarkkinoilla.

Toivomme myös, että mikäli käsittelymaksu otettaisiin käyttöön, sillä voisi hakea vähintään yhtä moneen hakukohteeseen kuin suomalaisessa yhteishaussa (6).

Lausunnonantajan näkemykset tilauskoulutuksen muutoksista

VYY kannattaa esitystä muutoksiksi tilauskoulutukseen. Koemme, että tämä selkeyttää yhteistyötä. Näemme erityisesti tärkeinä opiskelijan oikeusturvaan liittyvät täsmennykset ja korkeakoulujen velvollisuuden tiedottaa opiskelijoita näistä.

Lausunnonantajan näkemykset koskien lukuvuosimaksujen korottamista

VYY pitää maksutonta koulutusta perusoikeutena myös EU ja ETA-maiden ulkopuolelta tuleville opiskelijoille varallisuudesta riippumatta, eikä siis kannata lukuvuosimaksujen täyskatteellistamista. Maksuton koulutus on meistä myös kilpailun kannalta merkittävä tapa houkuttaa Suomeen kansainvälistä osaamista.

Apurahajärjestelmiä tulee jatkossa tarkastella ja mahdolliset valtakunnalliset apurahat tulee rahoittaa muualta kuin korkeakoulujen perusrahoituksesta. Apurahat ja stipendit tulevat olemaan myös tärkeä osa suomalaisen korkeakoulutuksen vetovoimaa.

Positiivisena pidämme kirjausta arvioida tarve ja tapa luoda valtakunnallinen apurahajärjestelmä ja opintolainan kaltainen hyvitys, jolla voidaan lisätä suomalaisen korkeakoulutuksen vetovoimaa sekä arvioida millä tavoin lisätään kannusteita jäädä Suomeen töihin valmistumisen jälkeen.

Lausunnonantajan näkemykset lukuvuosimaksujen kiertämisen ehkäisemistä koskevasta muutoksesta

VYY ei kannata lukukausimaksujen kiertämiseen liittyviä toimenpiteitä ja pitää näitä toimenpiteitä ongelmallisina. Lukuvuosimaksujen tarkoituksenmukaiseen kiertämiseen ei meistä ole riittävää näyttöä, emmekä pidä kirjausta tarpeellisena. Koemme, että tämä vaikuttaa negatiivisesti esimerkiksi opiskelijoiden halukkuuteen hakea Suomesta töitä.

Väärinkäytöksiä on hyvä seurata ja niihin on puututtava, mutta tässä tilanteessa emme näe ongelmaa niin merkittävänä, että se vaatisi erillistä kirjausta yliopistolakiin.

Lausunnonantajan näkemykset tiedonsaantioikeuden lisäämisestä

Pidämme esitystä kannatettavana. On kuitenkin kiinnitettävä erityishuomiota yksilön tietosuojaan.

Tuohiniemi Lauri
Vaasan yliopiston ylioppilaskunta